

הכבוד

שמביא שפע

(ליקוטים מהחבורת כבוד אב ואם בהלכה ובאגדה, ומהעלון תוספת חיים מהספר נשמת אדם, ומאלונה שפיגל יועצת נישואין וחינוך ילדים)

הכרת הטוב

כדאי לכל אדם שיתבונן כמה הוא חייב תודה להוריו!
הלוא אם אדם עשה למישהו טובה קטנה, כגון שהקפיץ אותו הביתה, בודאי מגיעה לו על כך תודה רבה. ואם טרח בעבורו טרחה מרובה יותר, כבר לא יודע כיצד להודות, פיו מלא תודות.
טרח יותר ועשה לו טובה גדולה יותר,
כגון שהשתדל למצוא לו מקום עבודה טוב,
כבר חש צורך לקנות לו מתנה.

ואילו ההורים היקרים, עשו הרבה הרבה מעל ומעבר.
אמו סבלה עבורו צער של הריון ולידה, וכמה דאגו לו הוריו,
התמסרו, התאמצו להאכילו, להשקותו, לרחצו ולהלבישו,
השקיעו בחינוכו ובלימודיו, כיבסו וגיהצו לו,
הלכו עימו לטיפת חלב ולקופת חולים, לרופא שיניים,
ולמסיבות סוף שנה, וכמה הוצאות הוציאו עליו...
האם משום שהוריו הם,
אזי הכל מובן מאליו?!

הילדים הם כמו ענף המחובר לגזע.

כדי שהענף יתקיים ויגדל הוא חייב להיות

מחובר לגזע ולינוק משורשיו.

שלושה שותפים באדם: ה', אביו, ואמו

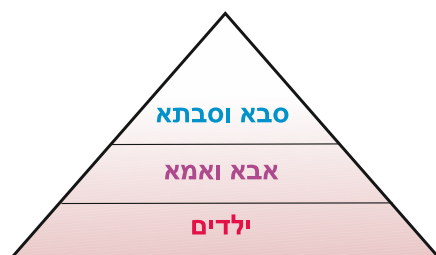
בורא עולם בחר בנו לשותפים. ואנחנו ההורים המדוייקים לילדינו. וכן הורינו הם המדוייקים לנו.

התא המשפחתי בנוי כפרמידה.

הילדים בתחתית הפירמידה, ההורים באמצע והסבא וסבתא בראש הפירמידה.

היום, במשפחות רבות התהפכה הפירמידה והילד בראש הפירמידה. (לא מקבל את דעת ההורים. ויש שנופל למקומות לא טובים, וההורים יצטרכו להוציא ממון רב על טיפולים, כדי לשקמו, במקום להשקיע בלימודים דירה, חתונה וכו'). הוא מסתכל על ההורים מלמעלה. במבט שיפוטי, מתנשא, הם חייבים לי, הם צריכים ל... אם הם היו עוזרים לי... אם היו נותנים יותר עצמאות...

זו טעות שגורמת להשחיר את כל הטוב שקיבלו מההורים.

מצוות כיבוד הורים ללא תנאים

בעשרת הדיברות מצוות כיבוד הורים כתובה בלוח הימני, בצד שכתובים המצוות שבינינו לבין הקב"ה. **כבוד ההורים הושוו לכבוד השם.**

מצוות כיבוד הורים ניתנה במדבר. המן ירד מהשמים. הבגדים גדלו איתם. ההורים לא היו צריכים לטרוח ולהכין אוכל לילדים ולתפור בגדים.. היה להם תנאים של נס. ועם כל זאת יהיו מחויבים ישראל במצווה. **מצוות כיבוד הורים ניתנה ללא תנאים. כי כך השם ציוה.**

חלילה מלשפוט את ההורים או את החם והחמות. יש להכיר להם טובה. ולזכור כי מצווה זו הושוותה לכבוד השם ועלינו להיזהר בכבוד, עד מאוד.

כל המכבד אביו ואמו,

הקב"ה מאיר לו בעולם הזה ובעולם הבא

- א. לכבדם
- ב. לירא מהם
- ג. שלא להכותם
- ד. שלא לקללם
- ה. שלא לזלזל בהם (ברמיזה בקריצת עין, ואפילו בלב בלבד)

כיצד מכבדים!

בזריזות ושמחה

כשמבקשים ההורים מבנם בקשה מסוימת, הכבוד הוא שיעשה את מבוקשם מיד בלי עיכוב כלל. ויעשה את בקשתם בשמחה גדולה, בערנות ובזריזות רבה, ולא יהיו עליו לטורח ולמשא חס ושלוש, וזכות זו תעמוד לו בעולם הזה ובבא.

הנהגת הבנים עם הוריהם

גם אם ההורים אינם שומרים תורה ומצוות ומחללים שבת וכיוצא, צריכים לכבדם ולירא מהם ככל אב ואם, ויעמדו מפניהם, ולא יסתרו את דבריהם וכו', ואדרבה על ידי שיראו שמכבדים אותם, יתאהב שם שמים עליהם, ויחזרו למוטב, כי תורתנו דרכיה דרכי נועם, וכל נתיבותיה שלום.

ניצל מהמלחמה

חקלאי סיפר שהיה במצב קשה. הוא היה חייב לקטוף את המלפפונים במושב, אבל הפועלים לא נמצאו והוא היה צריך לעבוד לבד. הוא ביקש מבנו החייל לעזור לו. הבן נשאר לעזור לאביו וחזר לצבא לאחר יום יומים. גם הוא קיבל קיטון של צעקות מהקצין, ששלח אותו לכלא לחודש ימים.

אחרי שבועיים התחילה מלחמת יום הכיפורים. הוא היחיד שנשאר מכל הפלוגה.

החיוב לעמוד

כשהאבא או האמא נכנסים לבית, חייב הבן לעמוד לכבודם.

נשיקת ידי ההורים וברכתם

בכל הזדמנות שהיא, יש ענין לנשק את ידי ההורים ולקבל את ברכתם. וטוב שירגילו ההורים את בניהם בזה, שלבד ממה שמקיימים מצוות כיבוד אב ואם, זוכים גם בנשיקה זו לדברים גדולים ומעלות גדולות. ועל כל פנים, חשיבות יתירה ישנה בנשיקת ידי ההורים בשבת קודש. ועל דרך הסוד, מעלה גדולה יותר יש בנישוק ידי האם, כמבואר בדברי רבנו האר"י ז"ל, והוא עצמו היה נוהג ללכת לנשק ידי אמו הרבנית שרה ע"ה, בכל ערב שבת. וכתב מרן החיד"א שיכוין בזה לקיים מצות כיבוד אב ואם.

האיר פנים

כל מה שמכבד הבן את הוריו, העיקר הוא שיעשה בשמחה ובמאור פנים. אבל אם חס ושלוש מראה להם פנים זועפות, אף אם יאכילם בכל יום מאכלים משובחים לא רק שאינו מקיים מצוה, אלא ענוש יענש על זה, חס ושלוש. וטוב המלבין שיניים לחברו יותר מהמשקהו חלב.

איך מדברים עם אבא ואמא?

הדיבור עם האב והאם צריך להיות בנחת, בלשון רכה, ובכבוד, ובקול נמוך כמדבר אל מלך, ולא ידבר בעזות והגבהת קול.. וכמו שר, שאף על פי שהוא רגיל עם המלך רבות, ואהובו של מלך הוא, בכל זאת לא יעיז לדבר עם המלך שלא כהוגן, אלא מקפיד הוא תמיד לדבר עם המלך בנחת ובגינוני כבוד, כן צריך הבן לנהוג עם הוריו,

גם כאשר הבן מדבר עם אחריים בפני הוריו, ידבר עימהם בנחת ורוגע ולא בקולי קולות, כי גם זה מכבוד הוריו. יודע שלעולם לא אוכל לקנות בכסף, שבת אחת של יהודי". (טוב לחסות בה')

לחפש להיטיב להוריו

ישתדל הבן לעשות כמיטב יכולתו, ליישב את דעתם של הוריו, שיהיו שמחים, שלוים, שקטים ושאננים. וישמח את לבבם ויעשה את רצונם, וככל היוצא מפיהם יעשה. ומידה כנגד מידה לא בטלה, שאף הוא יזכה לבנים הגונים שישמחוהו בחכמתם ובתורתם. וטוב שיחפש לעשות להם דברים שינעימו ויערבו להם. וכל בן יעשה כפי שמכיר את הוריו ואת רגשותיהם, ותן לחכם ויחכם עוד.

לדוגמא: אם יודע שהוריו אוהבים לאכול מאכל מסוים, ויש ביכולתו להכין להם את אותו מאכל, ישתדל מידי פעם להכין להם, ותבוא עליו ברכה.

ביקור אצל ההורים

בכלל מצות כיבוד אב ואם, שיבקרו הבנים אצל הוריהם בביתם, אף שאין ההורים צריכים שישרתו אותם. בכל פעם שמבקר הבן אצל הוריו, מקיים מצות עשה מן התורה, מאחר ונהנים הם בזה.

להשאר בקשר

בכלל מצות כיבוד אב ואם להיות בקשר עם ההורים (גם טלפוני), ויש לדעת שבכל פעם שמתקשר להוריו, מקיים מצות עשה מן התורה, כי הלוא הנאה ושמחה היא להורים, שבנם מתקשר אליהם ושואל בשלומם.

ליטול ראשון

כשיושבים בסעודה או כשמגישים פירות ומגדנות בפני המסובים, יכבדו את ההורים לקחת קודם, ורק לאחר מכן יקחו בני הבית. ואם האם לא נוח לה שימתינו לה, מאחר ועסוקה היא בסידור המאכלים, רשאים לקחת קודם אמם.

כיבד את הוריו וקיבל שכר בעולם הזה

הרב יצחק זילברשטיין שליט"א נשאל מרופא בכיר שעבד בבית החולים איכילוב בתל אביב, שהציעו לו משרת מנהל מחלקה בבית החולים סורוקה בבאר שבע, ויש בזה משכורת גבוהה, וקידום יוקרתי, אך עקב כך לא יוכל לטפל ולעזור להוריו שגרים באיזור המרכז כפי שטיפל ועזר עד היום, האם מותר לו לעבור לבאר שבע? ופסק לו שאסור! והוסיף שתדע חז"ל אומרים "כיבוד אב ואם אדם אוכל פירותיהם בעולם הזה, והקרן קיימת לו לעולם הבא" ויאמין שרק ירוויח מכיבוד הורים.

ואכן שמע לפסק הרב, וויתר על המשרה בבאר שבע, ונשאר להתגורר קרוב להוריו.

כעבור תקופה הגיע לבשר לרב, כי קיבל משרה יותר טובה, ויותר מכובדת, בבית חולים במרכז, ובנוסף גם התמנה שם לראש הבוחנים בתחומו, ועקב כך הוא מוזמן להרצאות רבות, מה שכמובן מביא לו גם משכורת גבוהה ויוקרה רבה, באתי לבשר לרב "כי זכיתי לראות בחוש את אמיתותם של דברי חז"ל שכיבוד הורים אדם מקבל שכר גם בעולם הזה". (מהספר ברכי נפשי)

לישב סנדק

המנהג אצל (אצל הספרדים) שכאשר נולד הבן הראשון, מכבדים את הסבא אבי הבעל שהוא יושב סנדק, וכשנולד הבן השני, מכבדים את אבי האשה.

על כסאו לא ישב זר

לא ישב הבן במקום המיוחד לאביו בבית, בבית הכנסת, בחנות, במשרד וכיוצא, מפני שנראה שמשווה את עצמו לאביו.

איסור הזכרת שם ההורים

מדיני מורא אב ואם, אסור לקרוא לאב או לאם בשם הפרטי, למשל: יצחק, רבקה. ואפילו שלא בפניהם, וכגון שמספר איזה ענין בשם אביו או אמו, לא יזכיר את שמם לבד, אולם רשאי לומר 'אבי יצחק' או 'יצחק אבי', 'אמי רבקה' ואפילו בפניהם.

הבן שנפצע

בן שהיה מבקר וסועד את אביו. לפני פורים אמרה לו אשתו הרי יש עוד אחים למה רק אתה? ואכן ביקש מאחד האחים שהסכים להיום עם האבא בפורים.

ביום פורים הבעל והבן הלכו לתפילה התעכבו מאד. האשה התקשרה לבעלה לברר למה מתעכב כל כך? אמר שהוא נמצא בבית החולים. לרגע כעסה.

הרי סיכמנו שאחיד יהיה עם אבא שלך? אבל כשספר שהבן נפצע מהקפצונים והיה חייב להיות איתו בבית החולים, הבינה שעדיף שהוא יהיה על תקן מבקר וסועד את האבא.

מאותו יום כבר לא אמרה לבעלה לא ללכת לסעוד את אביו.

בקשת מחילה

בן שהתנהג עם אביו או אמו שלא כהוגן, חייב לבקש מהם מחילה, ויפייס אותם וידבר על לבם ויתנצל על טעותו, וישים לב להבא היטב היטב שלא יכשל ח"ו.

חייב כל אדם לבקש מחילה בערב יום הכיפורים מאביו ואמו, על כל מה שחטא כנגדם במשך השנה. ומי שאינו עושה כן, הריהו מזלזל בכבוד אביו ואמו ונקרא חוטא, כי אין אדם שיכול לומר: זך אני מפשע וחף אני מעוון זה. ומכל מקום אם הבן חסר דעת או שהיה אנוס ולא ביקש מחילה, יאמרו ההורים בפיהם בפירוש: "הרינו מוחלים לבננו פלוני, על כל מה שחטא לנו, ולא יענש חס ושלום בסיבתנו.

כיבוד חמיו וחמותו

חייב אדם בכבוד חמיו וחמותו וכן האשה חייבת בכבוד חמיה וחמותה, והטעם כי איש ואשתו נחשבים כגוף אחד, ואבא ואמא של זה, נחשבים כאבא ואמא של השני.

וצריך לזכור כמה יגיעות וכמה הוצאות, הוציאו חמיו וחמותו עד שגידלו את הבן או הבת והשיאו אותם, שלא יהא משלם רעה תחת טובה, ולכן חיוב גדול על החתן והכלה לכבד מאד את ההורים אחד של השני בכל מיני כיבוד, בחייהם ובמותם.

משה רבנו יצא לקראת חמיו, הוא ביחד עם כל עם ישראל, ונתן לו את הכבוד הכי גדול, ונישק אותו. (עלון תוספת חיים)

תיקון לבן שפגם בכבוד אביו ואמו

בן שלאחר פטירת הוריו, נוכח לראות שלא נהג עימהם כיאות ורוצה לשוב בתשובה, יתוודה על עוונתו, ויתחרט על כך, ומכאן ולהבא ישמור על כל הלכות כיבוד אב ואם שצריכים לעשות לאחר פטירתם. ויקבל על עצמו להרבות בלימוד התורה יותר מכפי הרגלו, ובפרט ישנן את הלכות כיבוד אב ואם, ויזכה גם את האחרים בלימוד הלכות אלו, ושב ורפא לו.

הילדים מצילים את הוריהם

כשהבן מתחזק בתורה ובמצוות, הוא מזכה את הוריו.

כמה טרחו, עמלו והשתדלו ההורים. עם פטירתם הגיע הזמן שהם זקוקים לבנים שלהם וכפי החסד שהאדם עושה עם המתים כך ה' גומל חסד עמו.

החפץ חיים אומר:

"יתאר האדם לעצמו כאילו הוא מושלך בתוך האש או מיוסר בשאר יסורים קשים. מה היה עו חפצו ותשוקתו שבניו יחלצו לעזרתו ויושיעוהו מצרתו. ומאידך, יחשוב עד כמה היה מוסר הוא את נפשו כדי לחלץ את אביו מצרה.

וכן ראוי לבן שכל ימי חייו יהא דיוקנו של אביו חקוק בפניו, וידמה כאילו אביו צועק מרה מתוך אש להבה ואומר: "בני חביבי! חנני, הצילה מחרב נפשי, מיד כלב יחידתי!". (הפלא יועץ)

בא בחלום לבנו כדי שיאמר קדיש

סיפר ראש ישיבה בארה"ב, הרה"ג מרדכי גיפטר שליט"א :

“אחד מתלמידי הישיבה היה אמור להתחתן בעיר מגוריו, הוזמנתי להשתתף בשמחת כלולותיו, וכן הזמין עוד שמונה מידידיו מהישיבה, החתן שלח תשעה כרטיסי טיסה ואכן עלינו למטוס המיועד, אך כשהתקרבונו למקום הנחיתה התברר כי המטוס לא יוכל לנחות שם בגלל מזג האוויר והערפל הכבד ששרר במקום, ועל כורחנו המשכנו לטוס לשדה תעופה אחר שהיה במקום רחוק מאוד מהמקום שבו נערכה החתונה.

נוכחנו לדעת שלא נספיק להגיע לחופה ואפילו לתפילת מנחה בציבור לא נזכה, כי היינו תשעה וחסר לנו עשירי למנין, ולכן החלטנו להתפלל בנמל התעופה, אך חיפשנו מקום שקט וביקשנו מאחד הסבלים להראות לנו מקום שבו נוכל להתפלל, הסבל נענה לבקשתנו והתחלנו בתפילה ביחידות, והסבל נשאר עומד בפתח החדר והסתכל עלינו איך אנו מתפללים. כשגמרנו את התפילה

להפתעתנו שאל הסבל – מדוע לא אמרתם “קדיש”? ענינו כי אנחנו תשעה וחסר עשירי למנין, והסבל חזר ושאל בתמיהה – וכי אני לא יהודי? ומיד עמד ואמר “קדיש”. לאחר שסיים סיפר בהתרגשות – היום הוא יום השנה לפטירת אבי ז"ל, ואני זמן רב פרקתי מעלי עול תורה ומצוות, ומובן גם שאני אינני מתפלל. אתמול בלילה נגלה אלי אבי בחלום ואמר לי: היום הוא יום האזכרה (היארצייט) שלי ואני גוזר עליך לומר עלי “קדיש”, אמרתי לו: “אינני מתפלל, ואפילו אם הייתי רוצה להגיד קדיש אינני יכול,

הואיל ובמקום שאני נמצא אין מניין יהודים. אבל אבא חזר ואמר לי – אני אדאג שיהיה לך מניין, ואתה תדאג לומר קדיש!!!”

כשקמתי בבוקר אמרתי לעצמי: אני לא אומר קדיש!! אבל עכשיו כשראיתי איך מתקיימים דברי אבי ז"ל והגיעו לכאן תשעה יהודים כשרים ממרחק כה רב, לא יכולתי שלא לומר קדיש”.

הנהגת הבנים עם הוריהם

גם אם ההורים אינם שומרים תורה ומצוות ומחללים שבת וכיוצא, צריכים לכבדם ולירא מהם ככל אב ואם, ויעמדו מפניהם, ולא יסתרו את דבריהם וכו', ואדרבה על ידי שיראו שמכבדים אותם, יתאהב שם שמים עליהם, ויחזרו למוטב, כי תורתנו דרכיה דרכי נועם, וכל נתיבותיה שלום.

התנהגות עם הורים גרושים

שאלה: אבי ואמי גרושים ובסכסוך המון שנים, כשאני ואשתי מבקרים אצל אחד מהם, הם מדברים רע אחד על השני ו"פורקים" מולנו, ונעלבים אם לא נקשיב. מה לעשות?

תשובה מהרב בן ציון מוצפי שליט"א
כדאי מאוד ליזום מצידכם שיחה רצינית עם כל אחד מהם לחוד, ולהבהיר להם בצורה הברורה ביותר כי זה לא מוסיף להם, לא כבוד, לא בריאות, לא איכות חיים, לא מצוות, ולא חיי עולם הבא. ותבהירו לכל אחד מהם שאתם מכבדים אותם ועומדים לשירותם בכל עת, אלא שנגמרו הקיטורים והסיפורים.

הורים קפדנים

גם אם ההורים קשוחים וקפדנים, וקשים במידותיהם, ומכבידים עליהם, צריך לכבדם. כי מאחר והם הביאוהו לעולם וגידלוהו, האכילוהו, הישקוהו, והילבישוהו, עד כי גדל ונעשה חי הנושא את עצמו.

מצוה רבה מן התורה

כמה מעות אדם מפזר כדי לפתוח את ההיכל, או להיות סנדק וכדומה, ועל כל פעם ששומע בקול אביו ובקול אמו - מקיים מצוה רבה מן התורה (הפלא יועץ)

בניו יכבדוהו

"למען יאריכון ימיד", זו אינה רק הבטחת שכר, אלא לומר לאדם: הלוא גם אתה בעצמך תהיה אבא לילדים, וגם אתה תגיע לגיל כזה, שבו תזדקק לבניך. אם אתה תכבד את אביך ואת אמך - אף בניך יכבדו אותך בזקנותך, כי הנה במידה שאדם מודד בה מודדים לו! (רבנו יצחק אברבנאל)

המשכורת

שח יהודי יקר, אשר אביו הקשיש מתגורר בביתו, ועליו לטרוח בעבורו יום יום טרחה מרובה: פעם התעניין רבי חיים ברים בשלומו של אבי. שחתי לו את כל הנעשה, אודות הטרחה המרובה הכרוכה בטיפול באבא. נענה רבי חיים ואמר: "דע, כי אף אם יציע לך מישהו לקנות ממך את המצוה הזו תמורת חדר מלא ביהלומים אל תמכור זאת, אין לך מושג באיזה אוצר כביר אתה מתעסק" ברגעים קשים אני מחזק את אשתי ואומר לה: הביטי וראי, הרי את כל המלאכה המפרכת הזאת של טיפול בקשיש, מבצעות אחיות בבתי אבות ובתי חולים, עם כל המסירות. מה שמניע אותן להמשיך בעשייה זו היא המשכורת החודשית. אם כן, הבה ונשאב אף אנו כוחות לטפל באבי הישיש מהמשכורת הנצחית המובטחת לנו לעולם הבא. (נפלאותיו לבני אדם)

בן וחתן תלמידי חכמים

כשהבן מחדש חידושי תורה, אין ערך לכבוד שזוכה אביו על ידי כך בישיבה של מעלה, ולכן כל מי שאבל על אב ואם, יזדרז בהשתדלות גדולה להרבות בלימוד תורה כל מה שיכול לפי חכמתו. ומי שזכה שנתן בתו לתלמיד חכם, כשחתנו מחדש איזה דברי תורה, אזי מעטרין לחמיו וחמותו גם כן בכמה עיטורים. (ספר יוסף אומץ)

סגולה לפרנסה ולהצלחה בחיים

כל המכבד אביו ואמו הקב"ה משלם לו שכרו בעולם הזה ובעולם הבא, וזוכה לפרנסה טובה וישועה, ואומר רבינו בחיי, גדול כח מצות כבוד אב ואם, שיש בשכרה פירות ושכר גם בעולם הזה, בשלוח והצלחה, שיוסיף לו השם יתברך בכל מעשיו, ובאריכות ימים, ובנוסף שכר המצוה שמור לו לעולם הבא.

על ידי מצות כיבוד הורים זוכה לבנים צדיקים

מידה כנגד מידה, שאף הוא יזכה לבנים הגונים, שישמחוהו בחכמתם ובתורתם. ויכבדוהו מאוד גם לעת זקנותו, ועוד ברכות טובות מאת ה' יתברך. (עלון תוספת חיים אגודה לחיזוק כיבוד הורים)

זוכה לרפואה שלימה ואריכות ימים

האור החיים הקדוש אומר שכל מצוה היא סגולה מיוחדת לאיזה ענין, ומצות כיבוד אב ואם, סגולתה אריכות ימים וחיים טובים. חוץ מהשכר השמור לו בעולם הבא.

זוכה למחילת עוונות

הזוהר הקדוש אומר "שקול כבוד אב ואם ככבוד השבת. כל זמן שאדם מכבד את אביו ואת אמו שומרים עליו משמים שלא יכשל בחטא בלי כוונה ואם חטא נמחל לו. (עלון תוספת חיים אגודה לחיזוק כיבוד הורים)

* * * * *

לשאלות בהלכה - קול מרן : 02-5875871

חיזוק יומי קצר כ- 5 דקות עם הרב ישראל לוגאסי בטל' 073-295132

שיחה יומית קצרה בטלפון בנושא שלום בית ועוד

מפי הר' רות שמש תחי' בטל' 03-6171121 בזמן הנוח לך

“אחותי רעיתי” מרכז הבית היהודי בפ”ת . טל' 03-9112039 או 03-9112006

בימים ב',ג',ד' בין השעות 9.00-14.00 מעבר לזמנים אלו בטל' 055-9797596

כנסו לאתר "תפארת הבית היהודי" לחיי משפחה תקינים ונעימים לעד.

טעון גניזה